

Setan í gildi av fólkatryggingarlógini.

Forslag
til

kongelig anordning om ikraftsættelse på Færøerne af lov om folkeforsikring jfr. socialministeriets bekendtgørelse af 17. november 1956.

§ 1.

I henhold til § 86 i ministeriets bekendtgørelse af den 16. november 1956 af lov om folkeforsikring sættes samme lov i kraft på Færøerne, således at de i forbindelse med folkeforsikringen stående udgifter, der ikke bestrides af de forsikrede og befolkningen i det hele taget i anledning af folkeforsikringen direkte pålagte udgifter — bortset fra den sædvanlige statsskat og kommunale skat — bestrides af statskassen med $\frac{2}{3}$ og Færøernes landskasse med $\frac{1}{3}$.

Viðmerkingar.

Longu undir seinasta kríggi setti Føroya javnaðarflokkur uppskot til grundarlag fyri eina folkatrygging. Men uppskotið varð ikki samtykt.

Kravið og trongdin til eina umskipan av okkara socialforsorg var tó so sterk, at málið var ikki slept. Tingið arbeiddi við tí. Serlig nevnd varð sett til at kanna okkara figgjarligu møguleikar at bera útreiðslurnar við eini folkatrygging, ið av sonnum kundi sigast at bera fólk yvirhøvur somu eftirlónar trygd, sum nú vanlig fastlont hava við síni serligu eftirlónarskipan. Einkí endaligt uppskot er tó enn komið á tingborð.

Kortini var ein fyribils figgjarbotnur lagdur við skipanini, at $\frac{1}{4}$ av tingsins figgjaravlopi skuldi leggjast í ein socialan grunn. Hesin grunnur var fyri nøkrum árum stðani vaksin upp á væl uppum milliónina. Men so er vist steðgað ella lagt lok á, so einki er lagt aftrat í grunnin í seinastu árunum.

Tingnevnd var aftur av úyggejum sett til viðgerðar av socialu málunum. Men hon hevur ikki verið fundarrik. Tó er tilfar komið um, hvussu menn hava skipað sociala viðurskiptini í skandinavisku londunum.

Tey socialu málini eru felagsmál og sum ofta av Føroya javnaðarflokki hildið fram, so vóru javnaðarmenn, sambandsmenn og gamla sjálfstýrismenn um at fremja samtyktina av avlomis- og ellisrentulógini og um fólk í ansan hjá familjun. Og hjá javnaðarflokkinum ið hvussu er var støðan tann, at á tí sociala økinum skuldi vera so

skipað, at føroyingar og danir skuldu vera javnstillaðir, annaðhvørt talan var um nevndu lógir ella aðra sociala forsorg.

Men hóast hesa grundstöðu er enn gloppið millum føroyingar og danir á hesum øki stórt, já tað er vorði størri, enn tað var aftaná samtyktina av nevndu lógum í 1949.

Føroya javnaðarflokkur skorar á tingið beinanvegin at skipa fyri, at hetta glopp — hesin munur ella mismunur — ikki skal ríka longur tí! harm fyri rettsinnað menniskju her á landi og í Danmørk og til

skaða og taps fyri treingjandi í Føroyum.

Flokkurin er forur at siga, at tað ikki stendur á donum í hesi syftu, men einans á okkum.

Sum í hinum Norðanlondum hava danir arbeitt fyri at fáa í lag eina folkatryggingarskipan.

Og har er nú so væl vorðið, at menn eru vorðnir samdir um eina folkatryggingarlóg.

Javnaðarmenn vunnu ikki so langt, sum upprunaliga uppskot teirra miðaði. Hinir flokkarnir slakaðu tó eisini væl. Tað uppskotið, ið nú er samtykt til folkatrygging, veitir gomlum og avlomisfólki ein óforan bata við eini fastari eftirlónarskipan, ið gevur teimum árliga:

	Í Keypmannahavn	Óðr. keypst. og plássum v. y. 15000 íbgv.	Hini plássini
Hjún, ið eru 67 ár	kr. 5.064,—	kr. 4.800,—	kr. 4.404,—
Støk, og hjún har ið bara annað lokar treytirnar fyri at fáa folkatryggingarpening	kr. 3.360,—	kr. 3.228,—	kr. 2.932,—
Hjún, ið biða við at taka fólkatr.-pening, til tey eru 70 ár, fáa eitt uppiskoyti upp á	kr. 504,—	kr. 480,—	kr. 432,—
Og biða tey, til tey eru 72 ár, verður uppiskoytið	kr. 756,—	kr. 708,—	kr. 648,—
Uppiskoytið hjá støkum og hjúnum, har ið bara annað lokar treytirnar fyri at fáa fólkatr.:			
Støk kvinna, 65 ár	kr. 336,—	kr. 324,—	kr. 288,—
Og verður biðað til 72 ár (støk kvinna til 67 ár) verður uppiskoytið	kr. 492,—	kr. 480,—	kr. 432,—

Sambært § 86 í folkatryggingarlógini stendur tað til Føroya løgting, um tey gomlu og avlomisfólk í Føroyum skulu vinna somu somdir, sama sociala rett og trygd, sum gomul og avlomisfólk í hinum partinum av ríkinum hava vunnið.

Her skuldi einki tvíþýti verið.

Tað er løgtingsmanna skylda at taka við.

Hvussu útreiðslurnar verða at falla, er ikki uppsett her. Men at byrja við hava vit ta eina milliónina í sociala grunninum aftrat tí, ið stendur á figgjarlógini til social mál. Sum árið so líður fram, verða menn at fáa høvi at vita tey snøggju töluni fyri hesa útreiðslu.

J. P. Davidsen, sum var orðforari javnaðarflokksins, segði: Nú er handa tann sæla stund komin, at tað sum so lengi hevur verið talað um, nevniliga at hvør maður og hvør kvinna, líka miðað hvat arbeiddi tey hava havt, skulu fáa pensjón. Hetta er nú blivið lóg í Danmark, og eg dugi ikki at hugsa mer annað enn, at vit eisini mugu seta hesa lóg í gildi fyri Føroyar. Javnaðarflokkurin: hevur lagt hetta

mál inn á ting í tí treysti, at allir flokkar megu taka undir fyri at loysa hesa stóru uppgávu. Eg vil tí appellera til allar tingmenn: sviki nú ikki veljarar tykkara, tí hetta hava ivaleyst allir lovað undan seinasta løgtingsvali. Í Danmark er lógin sett í gildi, lat okkum gera tað sama her.

TØKK

Hjartaliga atakka vit øllum teimum, sum hjálptu okkum, tá ið kærí maðnr og pápi okkara datt oman og doyði.

Serliga takka vit teimum øllum, ið tóku hann upp og bóru hann til Norðadals og til Havnar. Prestinum Tórgarð takka vit inniliga fyri ta stóru hjálp, hann veitti okkum hesar dagarnar og fyri hansara troystarríku talu.

Somuleiðis takka vit øllum, ið sendu blómur og kransar, teimum, ið bóru og fylgdu honum til hansara seinasta hvíldarstað og øllum teimum, ið á annan hátt sýndu okkum samkenslu í okkara stóru sorg.

Syðradali S., 23. januar 1957.

Margreta og bornini.

27. kongress donsku javnaðar- manna

Atli Dam umboðaði føroyska javnaðarflokkin.

4. hvort ár heldur danski javnaðarflokkurin mikla kongress — landsfund. Kongressin fyrst í hesum mánaðinum var hin 27. í søgu flokksins. Á fundinum vóru 763 umboðsmenn frá øllum partum av landinum, umboðandi 1350 felag við 300.000 limum og 895.000 veljarum. Nógvir umboðsmenn fyri javnaðarflokka úr øðrum londum vóru boðnir við. Fyri Føroya javnaðarflokk motti Atli Dam (sonur P. M. Dams), ið lesur til verkfrøðing.

Á opningarfundinum var H. C. Hansen, statsministari of formaður flokksins fyrsti roðari. Aftaná honum heilsaði Sigvard Munk, yvirborgemeistari í Keypmannahavn øllum vælkommum til hovuðstaðin. Formaðurin í De samvirkende Fagforbund, Ejler Jensen, bar mikla kvoðu til flokkin frá øllum teim donsku fakfeløgnum — frá 800.000 donskum arbeidarum.

Atli Dam, Føroya Javnaðarflokkur:

Aftaná honum kom Atli Dam, ið bar heilsu frá føroyska javnaðarflokkinum. Hann segði millum annað at hann var glaður at kunna taka lut í hesi kongress, tí javnaðarflokkurin í Føroyum hevur altíð sæð fram til bróðurflokkin í Danmark sum eina fyrmynd. Flokkur okkara í Føroyum er ungur og hevur stórar trupuleikar at berjast við, og tí er tann vegleiðing, vit hava fingið frá bróðurflokkinum, av størsta týdningi. Fólk í Føroyum hava altíð sæð fram til danska javnaðarflokkin, ið altíð hevur vist frælsislyndi í føroyskum viðurskiptum, tá avgerðir Føroyum viðv. skuldu takast. Serliga føroysku viðurskiptini kunnu orsaka, at flokkarnir kunnu vera ójavnir á máli, men tað er ásannan mín, at økt styrki og samhald hevur verið úrslitið av tí tjaki, ið staðið hevur flokkanna millum.

Barbara Castle, enski arbeidara-flokkurin:

Kvoða enska arbeidara-flokksins var borin fram av Barbaru Castle, parlamentslimi:

Okkara flokkur er samdur um, at tað er frá sosialdemokratunum, ið eitt svar má koma á kommunismuna — ikki við einkisigandi álopum, men einum positivum politikki. Vit í bretska arbeidara-flokkinum gera okkum til reiðar av úyggejum at taka við stjórnarvaldinum. Tað er okkum ein gleði at vita, at í tykkara javnaðarflokki hava vit ein sterkan felaga — lat okkum fylkjast óksl móti akslum og støðugi okja stríðsmegi okkara.

Erik Ollenhauer, formaður týska javnaðarflokksins:

Næsti roðari var formaður týska javnaðarflokksins Eric Ollenhauer, ið vónaði, at flokkur hansara fór at vinna fram við komandi val til Sambandsdagin týska, so at teir kunnu koma at hava eina avgerandi ávirkan á politikk Vesturtýskalands. Hann helt áfram:

— Hin fyrimyndarligi ungarnski frælsisbardagin hevur víst okkum, at